

Rahandusministri 29. novembri 2010. a määruse nr 60 „Tulumaksuseadusest, sotsiaalmaksuseadusest, kogumispensionide seadusest ja töötuskindlustuse seadusest tulenevate deklaratsioonide ja tõendite vormide kinnitamine ning nende täitmise ja esitamise korrad“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu eesmärk on muuta rahandusministri 29. novembri 2010. a määrusega nr 60 „Tulumaksuseadusest, sotsiaalmaksuseadusest, kogumispensionide seadusest ja töötuskindlustuse seadusest tulenevate deklaratsioonide ja tõendite vormide kinnitamine ning nende täitmise ja esitamise korrad“ (edaspidi *määrus*) kehtestatud vorme, et tagada nende kooskõla 2019–2021. aastatel vastu võetud ning 2021. aasta 1. juulil jõustuvate tulumaksuseaduse muudatustega.

Eelnõuga asendatakse madala maksumääraga territooriumi regulatsioon maksualast koostööd mittetegevate jurisdiktsioonide Euroopa Liidu loeteluga (edaspidi *ELi loetelu*).

EL Nõukogu võttis 2017. aastal vastu ELiga koostööd mittetegevate jurisdiktsioonide loetelu, mille eesmärk on vältida maksudest kõrvalehoidumist ja edendada läbipaistvust ning head maksuhaldustava kogu maailmas. See hõlmab rahvusvaheliste teabevahetusstandardite järgimist, kahjulike maksutavade vastu võitlemist ning kunstlike maksustruktuuride lammutamist. Loetellu olid kantud need ELi mittekuuluvad riigid või territooriumid, mis ei ole EL mureküsimatele reageerimiseks võtnud piisavaid kohustusi. 22. veebruaril 2021 nõukogus vastu võetud loetellu kuuluvad: Ameerika Samoa, Anguilla, Dominica, Fidži, Guam, Belau, Panama, Samoa, Seišellid, Trinidad ja Tobago, USA Neitsisaared, Vanuatu.

ECOFIN (majandus- ja rahandusküsimate nõukogu) 5. detsembri 2019. a kohtumisel kinnitasid rahandusministrid äriühingute maksustamise käitumisjuhendi tööühma suunised maksuvaldkonnas koostööd mittetegevate jurisdiktsioonide suhtes võetavate liikmesriikide kaitsemeetmete kooskõlastamise kohta. Suuniste kohaselt peavad EL liikmesriigid kohaldama vähemalt ühte järgmistest kaitsemeetmetest:

- kulude mahaarvamise keeld;
- välismaiseid kontrollitavaid äriühinguid käsitlevad reeglid;
- kinnipeetava tulumaksu või vabastusmeetodi rakendamise piirangud.

Kuna Eesti rakendab kõiki nimetatud kaitsemeetmeid, välja arvatud välismaiseid kontrollitavaid äriühinguid käsitlevaid reegleid, madala maksumääraga territooriumide puhul, ei kehtestata uusi kaitsemeetmeid, vaid laiendatakse olemasolevad kaitsemeetmed ELi loetellu kantud jurisdiktsioonidele.

Eelnõuga täiendatakse vormi TSD lisa 1 väljamaksete loetelu punktiga 5.4 „Kasu vara võõrandamisest“, milles näidatakse kohustusliku ja täiendava kogumispensioni väljamaksed, kui väljamakse saajal on vanaduspensioniiikka jõudmiseni jäänud rohkem kui viis aastat, ning pärijale tehtav väljamakse.

Eelnõuga täpsustatakse usaldusfondis osalust omandanud isikule maksustamisperiodil talle omistatud tuluosa kohta deklaratsiooni esitamise tähtaega. Alates 2021. aastast pikendati isikute tuludeklaratsiooni esitamise tähtaega 30. aprillini varem kehtinud 31. märtsi asemel.

Tulenevalt TuMS muutmisest muudetakse määrusega kehtestatud vorme:

- 1) lisa 2 Vormi TSD lisa 1 „Residendist füüsilistele isikutele tehtud väljamaksed, kinnipeetud tulumaks, kohustusliku kogumispensioni makse ja töötuskindlustusmakse ning arvutatud sotsiaalmaks ja tööandja töötuskindlustusmakse“;
- 2) lisa 3 „Vormi TSD lisa 2 „Mitteresidendist füüsilistele või juriidilistele isikutele tehtud väljamaksed, kinnipeetud tulumaks ja töötuskindlustusmakse ning arvutatud sotsiaalmaks“;

- töötuskindlustusmaks. Aktsiaseltsifondidele või lepingulistele investeerimisfondidele tehtud väljamaksed ning kinnipeetud tulumaks”;
- 3) lisa 7 „Vormi TSD lisa 6 „Ettevõtluse ja põhikirjalise tegevusega mitteseotud kulud ja muud väljamaksed ning maksustamise ebakõla põhjustanud summa“;
 - 4) lisa 8 vormi TSD lisa 7 „Dividendid ja muud kasumieraldised, väljamaksed omakapitalist ja nendega seotud õigused, varjatud kasumieraldised, välismaiste kontrollitavate äriühingute kasum, tulumaks lahkumisel ning krediidasutuse avansiline tulumaks kasumilt“;
 - 5) lisa 27 vorm INF 17 „Usaldusfondi kalendriaastal saadud tulu ja fondi osanikele omistatud tulu deklaratsioon”.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Määruse eelnõu koostas Rahandusministeeriumi maksupoliitika osakonna peaspetsialist Jelena Reiman (tel: 611 3402, e-mail: jelena.reiman@fin.ee) ning eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis Rahandusministeeriumi õigusosakonna jurist osakonna juhataja ülesannetes Virge Aasa (tel: 611 3549, e-mail: virge.aasa@fin.ee). Eelnõu toimetab keeleliselt õigusosakonna keeleteoimetaja Sirje Lilover (tel: 611 3638, e-mail: sirje.lilover@fin.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu on järgmiste seaduste rakendusakt:

- 1) tulumaksuseaduse, käibemaksuseaduse ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse muutmise seadus (vastu võetud 17.03.2021, RT I, 26.03.2021, 1; jõustus 05.04.2021);
- 2) kogumispensionide seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus (vastu võetud 15.12.2020, RT I, 28.12.2020, 1; jõustus 02.01.2021);
- 3) tulumaksuseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus (vastu võetud 11.12.2019, RT I, 23.12.2019, 2; jõustus 01.01.2020).

Eelnõu § 1 punktidega 1–3 asendatakse määruse lisad: 2, 3 ja 7.

Lisa 2 Vormi TSD lisa 1 „Residendist füüsilistele isikutele tehtud väljamaksed, kinnipeetud tulumaks, kohustusliku kogumispensioni makse ja töötuskindlustusmaksed ning arvutatud sotsiaalmaks ja tööandja töötuskindlustusmaksed“.

Vormi TSD lisa 1 kehtiva redaktsiooni kohaselt näidatakse täitmise korra punktis 5.3 „Residendist füüsilise isiku muu tulu“ väljamakse liigiga 58 kohustusliku kogumispensioni väljamakse, mis maksustatakse TuMS § 4 lõikes 1 sätestatud maksumääraga, kui väljamakse saajal on vanaduspensioniiikka jõudmiseni jäänud rohkem kui viis aastat, samuti pärijale tehtav väljamakse (TuMS § 20¹ lõige 1, § 41 punkt 6) ning väljamakse liigiga 59 täiendava kogumispensioni kindlustuslepingu või vabatahtliku pensionifondi väljamakse, mis maksustatakse TuMS § 4 lõikes 1 sätestatud maksumääraga, kui väljamakse saajal on vanaduspensioniiikka jõudmiseni jäänud rohkem kui viis aastat ning pärijale tehtav väljamakse (TuMS § 21 lõige 1, § 41 punkt 6).

Eelnõu § 1 punkti 1 alusel täiendatakse vormi TSD lisa 1 väljamaksete loetelu punktiga 5.4 „Kasu vara võõrandamisest“, milles näidatakse väljamaksete liigid 58 ja 59.

Lisa 3 vormi TSD lisa 2 (edaspidi *vormi TSD lisa 2*) „Mitteresidendist füüsilistele või juriidilistele isikutele tehtud väljamaksed, kinnipeetud tulumaks ja töötuskindlustusmaksed ning arvutatud sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaksed. Aktsiaseltsifondidele või lepingulistele investeerimisfondidele tehtud väljamaksed ning kinnipeetud tulumaks“.

Vormi TSD lisa 2 kehtiva redaktsiooni kohaselt näidatakse täitmise korra punktis 7.6 väljamakse liigiga 181 tasu teenuse eest madala maksumääraga territooriumil asuvale juriidilisele isikule (TuMS § 29 lõige 3, § 41 punkt 11).

Eelnõu § 1 punktiga 2 asendatakse vormi TSD lisa 2 täitmise korra punkti 7.6 väljamakse liigis 181 tekstiosa „madala maksumääraga territooriumil asuvale juriidilisele isikule (TuMS § 29 lõige 3, § 41

punkt 11)“ tekstiosaga „maksualast koostööd mittetegevas jurisdiktsioonis asuvale juriidilisele isikule (TuMS § 10¹, § 29 lõige 3, § 41 punkt 11);“.

Muudatuse kohaselt maksustatakse tulumaksuga kõik mitteresidendi poolt Eesti residendile teenuse osutamisest saadud tulud, sõltumata sellest, kus toimus teenuse osutamine või kasutamine, kui mitteresident on maksualast koostööd mittetegevas jurisdiktsioonis asuv juriidiline isik (TuMS § 10¹).

Lisa 7 vormi TSD lisa 6 (edaspidi *vormi TSD lisa 6*) „Ettevõtluse ja põhikirjalise tegevusega mitteseotud kulud ja muud väljamaksed ning maksustamise ebakõla põhjustanud summa“.

Vormi TSD lisa 6 kehtiva redaktsiooni kohaselt näidatakse koodil 6090 ja täitmise korra punktis 15 madala maksumääraga territooriumil asuva juriidilise isiku poolt emiteeritud väärtpaberite soetamise kulud.

Eelnõu alusel asendatakse määruse lisa 7 vormi TSD lisa 6 väljamakse koodil 6090 ja täitmise korra punktis 15 tekstiosa „madala maksumääraga territooriumil asuva juriidilise isiku“ tekstiosaga „maksualast koostööd mittetegevas jurisdiktsioonis asuva juriidilise isiku (TuMS § 10¹)“.

Vormi TSD lisa 6 kehtiva redaktsiooni kohaselt näidatakse koodidel 6100–6130 ja täitmise korra punktides 16–19 ettevõtlusega mitteseotud väljamakse või kulu, mis on tehtud madala maksumääraga territooriumil asuvale juriidilisele isikule:

- kood 6100 – madala maksumääraga territooriumil asuvas juriidilises isikus osaluse omandamise kulud;
- kood 6110 – madala maksumääraga territooriumil asuvale juriidilisele isikule tasutud viivis või leppetrahv, kohtu- või vahekohtuväliselt hüvitatud kahju;
- kood 6120 – madala maksumääraga territooriumil asuvale juriidilisele isikule antud laen, tehtud ettemaks või muul viisil omandatud nõudeõigus;
- kood 6130 – krediidasutuse kahju madala maksumääraga territooriumil asuva juriidilise isiku vastu omandatud nõudeõiguse võõrandamisest või sissenõudmise loobumisest.

Eelnõu alusel asendatakse vormi TSD lisa 6 väljamakse koodidel 6100–6130 ja täitmise korra punktides 16–19 tekstiosa „madala maksumääraga territooriumil“ tekstiosaga „maksualast koostööd mittetegevas jurisdiktsioonis“.

Eelnõu § 1 punktiga 4 muudetakse määruse lisa 8.

Vormi TSD lisa 8 vormi TSD lisa 7 (edaspidi *vormi TSD lisa 7*) „Dividendid ja muud kasumieraldised, väljamaksed omakapitalist ja nendega seotud õigused, varjatud kasumieraldised, välismaiste kontrollitavate äriühingute kasum, tulumaks lahkumisel ning krediidasutuse avansiline tulumaks kasumilt“.

Vormi TSD lisa 7 täitmise korra punkti 44 kehtiva redaktsiooni kohaselt näidatakse vormi II osas saadud tulud (näiteks dividendid, omakapitali väljamaksed, maksulepingus sätestatud tulud, millele kohaldatakse vabastusmeetodit, saadud maksustatud dividend), mille arvel on võimalik teha maksuvabasid dividendi (TuMS § 50 lõige 1¹) ja omakapitali väljamakseid (TuMS § 50 lõige 2¹), arvestades TuMS § 50 lõigetes 1³ ja 1⁵ sätestatud asjaoludega.

Vormi TSD lisa 7 II osa täitmisel arvestatakse, et kui dividend tululiigiga 723 saadi lepinguriigi (sh Eesti) või Šveitsi Konföderatsiooni äriühingult, siis koodil 7250 näidatakse saadud dividendi netosumma ning koode 7260 ja 7270 ei täideta. Kui dividend on saadud eelmises lauses nimetatata riigi äriühingult (välja arvatud madala maksumääraga territooriumil asuv äriühing) ning dividendilt on tulumaks kinni peetud (TuMS § 50 lõike 1¹ punkt 3, § 61 lõige 26), siis koodil 7250 näidatakse saadud dividendi brutosumma, koodil 7260 näidatakse kinnipeetud tulumaks ning koodi 7270 ei täideta. Kui dividend on saadud esimeses lauses nimetatata riigi äriühingult (välja arvatud madala maksumääraga territooriumil asuv äriühing) ning dividendi aluseks olev kasumiosa on tulumaksuga

maksustatud, näidatakse koodil 7250 dividendi netosumma, koodi 7260 ei täideta ning täidetakse koodi 7270.

Eelnõuga asendatakse määruse lisa 8 vormi TSD lisa 7 täitmise korra punktis 44 tekstiosa „madala maksumääraga territooriumil“ tekstiosaga „maksualast koostööd mittetegevas jurisdiktsioonis“.

Eelnõu § 1 punktiga 5 muudetakse määruse lisa 27.

Eelnõuga muudetakse **määruse lisa 27 vormi INF17** „Usaldusfondi kalendriaastal saadud tulu ja fondi osanikele omistatud tulu deklaratsioon” täitmise korra punktis 17 muudetakse tuludeklaratsiooni esitamise tähtpäev 30. aprilliks. 2020. aasta 1. jaanuarist jõustunud TuMS § 44 lõike 1 muutmise alusel tuludeklaratsioon esitatakse Maksu- ja Tolliametile maksustamisperioodile järgneva aasta 31. märtsi asemel 30. aprilliks.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

2017. aasta 5. detsembril võttis EL Nõukogu vastu ELiga koostööd mittetegevate jurisdiktsioonide loetelu, mille eesmärk on vältida maksudest kõrvalehoidumist ja edendada läbipaistvust ning head maksuhaldustava kogu maailmas. 2019. aasta 5. detsembril kinnitasid rahandusministrid majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu kohtumisel äriühingute maksustamise käitumisjuhendi tööühma suunised maksuvaldkonnas koostööd mittetegevate jurisdiktsioonide suhtes võetavate liikmesriikide kaitsemeetmete kooskõlastamise kohta.

Kaitsemeetmed peavad jõustuma 2021. aasta 1. jaanuaril, kuid kui see ei ole võimalik siseriiklikest nõuetest tulenevalt, siis hiljemalt 2021. aasta 1. juulil.

Määruse eelnõuga muudetakse rahandusministri 29. novembri 2010. a määrust nr 60 „Tulumaksuseadusest, sotsiaalmaksuseadusest, kogumispensionide seadusest ja töötuskindlustuse seadusest tulenevate deklaratsioonide ja tõendite vormide kinnitamine ning nende täitmise ja esitamise korrad“ ning kehtestatud deklaratsioonivormid on viidud kooskõlla TuMS ja teiste seaduste muudatustega. Täpsustatakse deklaratsioonivormide täitmist.

Eelnõu peamiseks mõjuks on riigi maksutulude suurenemine läbi tuludeklaratsioonide esitamise ja äriühingute makstava tulumaksu.

4. Määruse mõjud

Mõjud tulenevad ning neid on analüüsitud määruse aluseks olevate tulumaksuseaduse muutmise menetlemisel.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine eeldab maksuhaldurilt teatud kulutuste tegemist IT-lahenduste täiendamiseks seoses deklaratsioonivormide muutmisega. Maksu- ja Tolliameti tuludeklaratsioonide erinevate IT-lahenduste maksumus kokku on 1000 eurot.

6. Määruse jõustumine

Määruse § 1 punktid 2–4 jõustuvad 2021. aasta 1. juulil.

Määruse § 1 punkte 1 ja 5 rakendatakse 2021. aasta 1. jaanuarist.

7. Määruse kooskõlastamine ja avalik konsultatsioon

Määruse eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Maksu- ja Tolliametile ning Liidule, Audiitorkogule, Eesti Raamatupidajate kogule ning Maksu- ja Tolliametile.

